

**Abstinens confolentanea, cui obiter annexa est pro Jouberto apologia /
[François Citois].**

Contributors

Citois, François, 1572-1652
Joubert, Laurent, 1529-1583
Sloane, Hans, Sir, 1660-1753
British Library
Medical Society of London

Publication/Creation

Montpellier : J. Chouët, 1602.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/jn5jnmag>

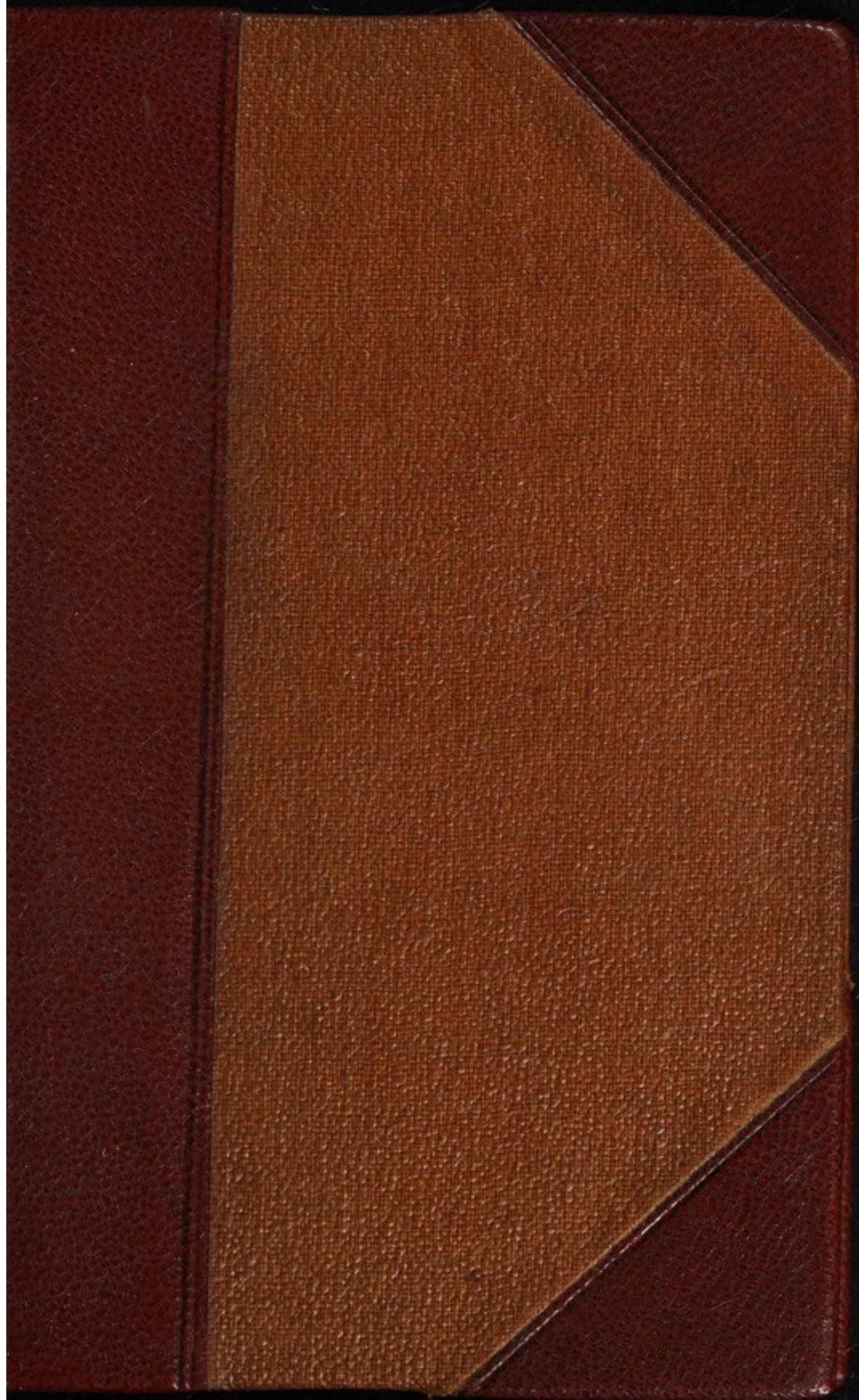
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

—
CITESIUS
—
DE ABSTIN
CONFOL
1602
—

—
HORSTIUS
—
DE
NOCTAMB
1593
—

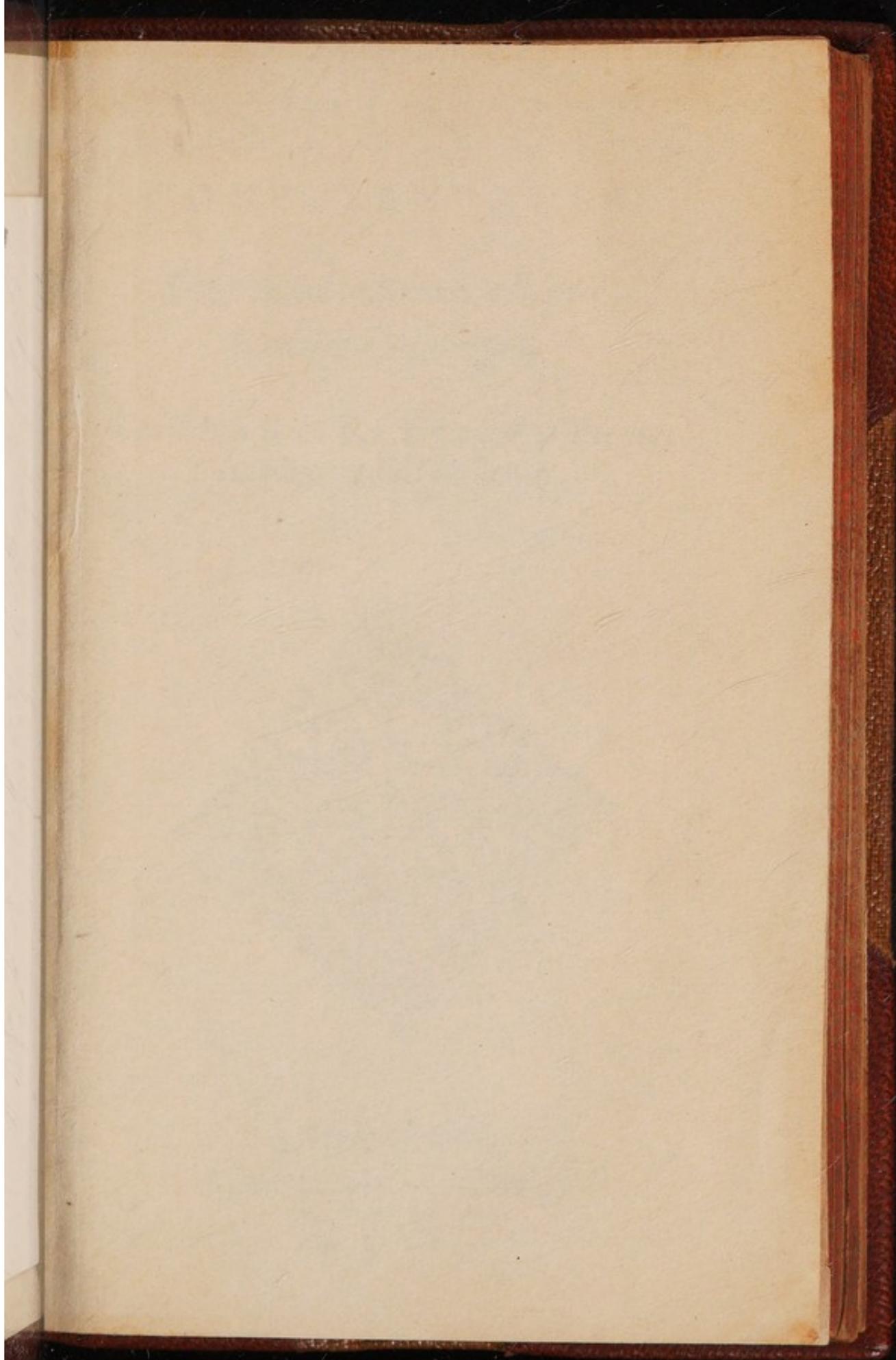
MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

ACCESSION NUMBER

PRESS MARK

CITOIS, F.

65195/A

XVIII 5

1494
V: 950
ABSTINENS

CONFOLENTANEA,

*Cui obiter annexa est pro
Iouberto Apologia.*

Per FRANC. CITESIVM Picta.
Academiae D. Medicum.

Montispeffuli, B
Apud Iacobum Chouët.

M. D C II.

EX APVLEI METAM.

Lib. 1.

MInus hercule calles, prauissimis opi-
nionibus ea putari mendacia, quæ
vel auditu noua, vel visu rudia, vel certè
supra captum cogitationis ardua videtur:
Quæ si paulo accuratiùs exploraris, non
modò compertu euidencia, verùm etiam
factu facilia senties.

BRITISH MUSEUM
SALE DUPLICATE

I 7 8 7

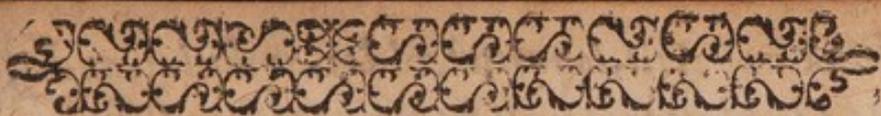
CLARISS. VIRO M. VIDARD
in Præsidali Pictonum Curia
Cognitori Regio

F. CITOYS S.

DVELLA trienniali iam inedia celebrem, quam in tuo comitatu videre mihi licuit, Vir Clarissime, hîc exhibeo, nno arte, aut dæmonis astu, vel impulsu (ne quisquam lamiam incuset, aut strigem) sed natura progredientem. Certè is ego non sum, qui naturæ legibus, quæ supra naturam sunt, censere velim. Sed neque naturali ratione constantia illico ad *Dei* *ri*, tutissimum inscitæ asylum, referre possum. Non enim his carceribus premenda puto hominum ingenia, ut ad singulos Lunæ defectus, ut illi sub Perseo Macedones, inhorrescant: sed sapientiæ arcem adeundam interdum illis cum diuino vate iudico per ancillas, id est naturales scientias, quæ summi Opificis maiestaté & mirâ prouidentiâ apertius *PROV. 9.* testatur, quâ attonitus quiuis ignauorum

hominum stupor. Quod igitur veteres fecisse video, ut summa ope niterentur, ne quid profuturum seculis diu lateret, historiam recentem adhuc & presentem, quæ tot rerum per unam gulam quotidie transeuntium luxuriam, terræ marisque vastatricem palam damnat, in lucem sub tuo patrocinio emitto, Vir integer rime, ut qui eius es testis oculatus, rem memoria dignam occultam esse non patiaris: Sed ut inter iudicem caussidicūque medius, veras litium causas, facundo ore, fecundoque pectore, ipse omnis affectus expers, quotidie depromis, & ipsissimam veritatem nudam, & sine ullo verborum lenocinio coram exhibes: sic tu mihi erga æquiores lectorem proxeneta, hanc ei historiam (si quidem supra vulgum sapere videatur) paulam fieri & apertam esse tua insuper auctoritate iubeas. Vale. Pictavis. Calend. Febr. CIO. IO CII.

Abstii

*Abstinentem hanc vidit anno superiore, al-
terum iam annum sine alimento trahen-
tem, D. N. Rapinus non Irenarchico mu-
nere solum, sed varia etiam eruditione illu-
stris, ut testatur hoc elegantissimum de ea
carmen.*

*De puella duodecenni, quæ iam bien-
nium perstat sine cibo & potu vi-
uere ad Confluentem Vigennæ
an. sal. M. VI. C. I.*

*Quàm varia exercent hominū mi-
raculamentes,
Quorum constitui non ratio ul-
la potest.*

*Ecce valēs & adulta duos iam virgo per annos
Vitam agit at, nullo freta vel vsa cibo.
Observata magistratu, & vicinia ab omni,
Qua fluit exiguo iuncta Vigenna Goro.
Fam ieiuna famem tolerat sine fraude biēnem,
Et iam præclusis faucibus arcta gula est.
Mireris nullum suspensò à pectore ventrem:
Mireris nullas inde, vel inde vices.
Et nihil excernit, stricta ut nil excipit aluo,
Puraque ab utrauis parte pudenda latent.*

*illa tamē sētit, loquitur, videt, ambulat, audit:
Quod nōs intentis vidimus ipsi oculis.
Aut magico fallax in corpore spiritus errat:
Aut pasta exili lampade flamma subest:
Aut docet ostento, natura potentior, isto,
Maiorem humanis legibus esse Deum.*

N. RAPINVS P.

RESP.

NEc nostra fallax in virgine spiritus errat,
Carminē nec magico fascinat ille oculos.
Nec, veluti inciderit nūc dign^o vindice nodus,
Quas posuit leges transiit ipse Deus.
Sed quod versiculo tua, magne vir, annuit vno
Musa, alita exili lampade flamma subest.

F. CIT.

Si quando

SI quando leuibus fama pinnulis vehens,
Nullis puellam victitare ferculis,
Suis arida, atque tristis exortem famis
Narrauit, omnes commodum pallefcere,
Omenque lauum deprecari prodigi,
Unus veniret confidenti pectore
Hygiua iussit Pallas: Ille protinus
Sibi optiones filias sumens Iouis,
Gnauius remouit alta mundi moenia,
Auique Natura penetravit loca,
Hic vnde rerum semina, vnde profluant
Marisque fontes, fluminumque limpida,
Animaque ventum praepetes, quibus modis
Hyemesque, solstitiaque dispersat Deus:
Qui causa frugum succulentis germinet
Mandata glebis, quoue sustentans cibo
Inolescat animal, siue sensibus cluit
Auctum, negatis siue sensibus caret,
Hic vidit usquam quicquid est: Quod ut grauis
Pauore mentis solueret, doctissimis
Citoens insit explicare schedijs,
Quae quisquis olim legerit, caelestium
Opera videri scripta consuebitur.

M. VIDARD Procu-
rator Regius.

TV quoq; Teutonice nihil ô cessura puella
En acuis magnos Galla puella sophos.
Fallor, an ista viris nuptisque exēpla negatur,
Crescat ut intacta Virginitatis honos?
An magis ætheria sunt hæc primordia vita?
Irritus & cassas poscit ab arte labor?
Iàmque noui veniunt soles, noua secula? quādo
Nec tua dona Ceres, nec tua Liber erunt.

I A C. L E C T I V S.

SIt natura hominum paucis contenta, sa-
mēmque
Esca lenet tenuis, paruaque pocula sitim:
Nō tamē his prorsus valet illa carere, nec ulli
Ieiuno semper corpore vita manet.
Vnde puella igitur tam longo tempore vitam
Nullis fulta cibus, & sine fraude trahit?
Contendant Physici. Causam potes alme Pa-
lamon
Naturaque opifex reddere, nemo potest.

I O A N N E S I A C O M O T V S
Barrensis.

DE ABSTINENTE CON-
folentana à Francisco Citefo
Picrone Medico de-
scripta.

Absque cibo viuis potuque, BALAMA,
palámque

Haud hominem solo viuere pane probas.
Hinc volitas hominum famâ victura per ora:
Famâ, quæ vitâ sit magè longa breui.
Numinis illud habes vix cuiquã munere noto:
Hoc Citefi donat Musa diserta tibi:
Absque cibo qui te viuam dum tradit, egentem
Consequitur vitam nullius ipse cibi.

ANTO. FAYVS.

D'Vn miracle tu fais naistre un riche di-
scours,

Traictant si sans mäger on tõe en atrophie,
Si un corps par trois ans a peu viure sãs vie,
Puisque les alimens sont l'ame de nos iours.
Jamais Phœbus ne vit rien semblable en son
corps,

N'Æsculape son fils: car si c'est maladie,
Le defaut d'alimens eut son amerauie:
Mais sans boire & manger celui-ci vit
sans iours.

Viuere

*Viure ainsi n'est-ce pas un prodige bien rare?
Ce viure dementant la Nature, & ses lois,
Qui veulent qu'à momens nostre corps se
repare.*

*Mais un effect plus beau fait ton liure (Citoy)
Repaissât nos esprits d'un si precieux viure,
Qu'il fournisse d'alimens, pour en mourant
renuire.*

M. V I D A R D Procureur
du Roy.

R Ougi ventre gloutõ à l'abord de ce liure,
Si tu ne veux pallir au iugemēt de Dieu,
Que feras-tu, chetif, en ce terrible lieu,
Puis qu'õ peut ici bas l'õg tēps viure sãs viure?

I. M O R E A U Off.

LE M E S M E.

I E croyois en la foy d'un erreur populaire,
Que de ce corps mortel le foible bastiment,
Prinē du fort soustien d'un solide aliment,
Caduc, en peu de temps viendroit à se deffaire.
Mais le nouveau labour de tes doctes escrits,
Plein de l'air animé d'une belle parole,
Qui preuue le contraire, & m'enuoye à l'escole,
Du choc de ses raisons estonne mes esprits.
Puis le naïf raport d'une recent e histoire,

*Cōfit au doux nect̄ar de ton mielleux discours,
Puissant de me nourrir, sans manger, plusieurs
iours,*

Renuersant ma creance, establ̄ist ta victoire.

V*Ne h̄umeur dans ce corps estroictement
enclose*

Depuis un si long temps ceste fille entretient,

Vne meilleure vie en ce liure luy vient:

Car ce liure & la vie est vne mesme chose.

A. C I T O Y S.

ABSTINENS CON-
FOLENTANEA,

*Cui obiter annexa est pro
Iouberto Apologia.*

PTABAT Euripides, vt aut
muti perpetuum foueremus si-
lentiũ, aut Res ipse omni ambi-
guo sermone remoto nobis col-
loquerentur. Præoptarẽ ego, vt
aut de Astomorum gente sine ore essemus,
aut solo, vt illi, aère cõtenti cibo & potu in
perpetuum carere possemus. Sic enim fo-
ret, vt animus noster, qui ad rerum natu-
ralium caussas, non aliter quam noctuæ
oculus ad Solis radios cæcutit, sublata illa
crassorum è cibus vaporum caligine, nudas
idæas & formas vnico obtutu complecte-
retur. Non esset Chrysippo tam anxie mēs
elleboro purganda, vt argumentorum suo-
rum vim acrius peruideret: Non esset sæpe
nobis anima contra naturam oneri: non
esset illa pro sale, sed pro solo diuinæ no-
stræ nauigationis pharo, qui è solo ad cœ-
lum viam faceret. Sed quoniam vita no-

*Aër sic-
cior, ani-
ma pru-
dentior.
Heracl.*

Tim.

stra nutritione constat, atque alterum altero continetur, dum assidua alimentorum cura vitam sustinere meditamur, animos nostros ad magna alioqui surgentes humi defigimus: Pluribus tamen intestinorum anfractibus hominem donatum Plato censeset, quod eum autor vniuersi constituerit animal plenum rationis & consilij, cuius vsu careret, si, vt plantæ radicibus, ita ore cibo semper adhereret, aut, vt belluæ, pastui vndiquaque conquirendo perpetuo esset addictus. Quinimo dum alimentum ventris mæandros & gyros pererrat, suam vim vegetantem & altricem naturæ mens sublimior mandat, intereà suis freta facultatibus

6. Aem.

----Totos infusa per artus

Ipsa agit molē & magno se corpore miscet:
 plenius vires suas explicatura, si alimento confecto ad nouum suggerendum animus ipse non esset conuertendus, & ventris imperio subijciendus. Nihil enim magis negotij homini exhibet atque alius, inquit Plinius, cuius causa maior pars mortaliū viuit. Pessimū corporum vas instat, vt creditor, & sæpius die appellat: ideoque non ferendum esse iuuenem statuit Imperator, qui cum præsens esset, atque à tutore alitus esset, si alimenta per alium se consecutum non probet, sumptus

Lib. 26.
cap. 8.

Cod. Instum. de alim. pup. præst.

recu-

recuset, quasi vento vixerit. Nam & ipsi
Stoici, qui alioqui sensus omnes tollunt,
hac saltem ventris expostulatione afficiuntur,
comeduntque, sed ut ne comedant,
contra quam nebulones, qui bibunt &
edunt, uti bibant & edant, quorum Deus
venter est, cui quidem luxuria omnis con-
ditur, cui nauigatur ad Phasin, profūdi-
vada exquiruntur: Qua parte demum pro-
pius ad belluas natura pronas, atque ven-
tri obedientes accedimus, quibuscum no-
bis etiam communis est cibi & potus ne-
cessitas. Etenim omnibus animantibus à
natura insitum viuendi instrumentum est
Calor natiuus, qui ut ignis nolter in ligno,
sic ille in triplici corporis substantia soli-
da, humoralis, & spirituosas sedem habet,
quam assiduè depopulatur & absomit, bre-
ui perituram, nisi nouo identidem escu-
lentorum & potulentorum appulsu refice-
retur, non aliter atque ellychnij flamma,
consumpto oleo, statim extinguitur, nisi
nouo pabulo iniecto commodè refocilletur.
Ideo medicinæ princeps Hippocrates *Lib. 1.*
pluri alimento puberum corpora indigere *aph. 14.*
scripsit, quia plurimum huius caloris ob-
tinēt. Alioquin, inquit, consumitur eorum
corpus. Contrà senū corpora, quia pauco
calore prædita sunt, paucis egent succendi-
culis. Ex quibus veluti cōsequens est, quod

Aph. 13. ibi præmissum à nostro vate : ieiunium senes facillimè ferre, secūdūm eos, qui constantem etatem agunt, minùs adolefcentes, minimè omnium pueros, atque inter eos maximè qui functionibus obeundis alacriores sunt. Nam & caloris paucitas, & humoris primigenij tenacitas, & corporis densitas triplicis illius substantiæ effluuium in senibus prohibet, vnde minor cibi penuria, & ex eius sensu, appetētia, quæ fames est, in ijs est languidior: quemadmodum in iunioribus eò ardentior est, quò natiuus calor est vberior, humor vitalis fluxilior, & corporis habitus rarior: quæ tria, vt pabuli consumptionem promouent, sic & reparationem insinuant. Quoniam enim per cutis poros vniuscuiusque animalis substantia in ambientem aëra dissoluitur, inquit Gal. eas primūm partes, quæ cuti viciniore sunt, exinaniri necesse est, quarum ingenita vis ex alijs sibi proximis alimentum, vt quod vacuatione deperijt, resarciat, prolicit: illæ è venis, tanquam horreo: hæ ex iecore, veluti area: iecur ex intestinis & ventriculo, veluti agris, per venas mesaraicas, veluti per manus, quod sibi familiare est, naturæque sue conueniens arcessit. Ventriculus exhaustus sibi insito penuriæ sensu ad appetendum cibum, quo sese reficiat, incitatur.

*Primo de
Sympt.
caus. 6. 7.*

At verò

At verò si quod corpus est, cui calor exiguus sit, cui primigenius humor tenacior, cui spiracula cutis conuueant, triplicis illius substantiæ minima fit vacuatio, ideòque refectioni locus parcissimus. Quin ne ullus quidem, teste nostro Gal. vbi præterea ambiens nos aer frigidus est, vbi corpus segne & torpidum sine motu degit, quia cutis foraminula obstruuntur, ab iisque nihil aut minimum effluit. Quod manifestum facit exemplo ferarum sua lustra per totam hyemem nunquam deserentiũ (*φωλεύοντα ζῶα* vocat) qualia sunt vrsi, gires, serpentes, lacerti, & pleraq; alia, quæ appetēte vere, laxatis corporis præ calore meatibus, cū resolui & deficere sese percipiūt, è suis latebris in auras suo opte impetu ferūtur, & ad cibos vndiquaq; cōquirēdos à natura impellūtur. Vnde colligit assiduã per habitum difflationē defectum creare, hunc ciborũ indigentia, quę appetentiam. Natura enim comparatum est, vt quod inanitum est, sui repletionē postulet. Quod si causa cesset, ob quam corpora cibis indigebant, effluuium puta, necessum omnino est, vt & indigētia ipsa, & eius sensus, qui fames est, vnà cesset, atque ea-propter animalia latebras incolentia sine cibis degere possint. Sic lucernas ardentis grauissimorum virorum fide constat in veterum

*de vene
sect. adn.
Eras.*

In lib. 21. t. 6. Aug. de ciuit. Dei. sepulchrorum cippis reperiri, quas ipsa inscriptio ante innumeros annos ibi conditas testatur, vt quam celebrat Ludouicuss Viues ante 1500. annos, quam Hermolauss

In libr. 5. dis. cap. 11. Barbarus in agro Patauino repertam memorat, sine die quidem & Consule, sed vt ex elogio colligit P. Appianus ante an. 800. Eæ tamen exiguo fomite quam diutissimè sustinentur, quia humoris, qui olei vicem præbet, tenacissimus est, & bene vndique sibi constans, siue is sit humidum illud (quod Chymici radicale vocant) ex auro, cui vni rerum nihil deperire creditur, tractum, siue quid ei proximum, vt denotare videtur elogium in vrna fictili exaratum, quod ex-scribit Barbarus in hæc verba.

Plutoni sacrum munus ne attingite fures,

Ignotum est vobis, hoc quod in orbe latet.

Namque elemēta graui clausit digesta labore,

Vase sub hoc modico maximus Olybius.

Adsit fœcundo custos sibi copia cornu,

Ne pretium tanti depereat laticis.

Et sequens alteri vrnulæ intra superiorema conditæ inscriptum

ABITE. HINC. PESSVMI. FVRES.

VOS. QVID. VOLTIS. CVM. VOSTRIS. oculis. emisistiis.

ABITE. HINC. VOSTRO. CVM,

MERCVRIO. Petasato. Caduceatoque.

M A X V M V S. M A X V M V M. D O -
N V M. *Plotoni. hoc. sacrum. facit.*

In qua quidem urnula ardens adhuc illa lucerna obseruata est, inter duas ampullas sita, alteram ex auro, alteram ex argento, purissimo illo liquore plenas, cuius incendio lucerna illa per tot annos arsisse credita est. Idem Barbarus cœlestem aquam vocat, siue potius diuinam Chymistarum, quã à Democrito & Mercurio Trismegisto modò *ἑῶν ὕδωρ*, modò Scythicum laticem, modò pneuma appellatam notat, hoc est spiritum ex æteris natura & essentia rerum quinta, vnde aurum poculentum, & iactatus ille, necdum inuentus, inquit, Philosophorum lapis & sabulum constet. Ad hunc fomitem nescio an referre debeã perpetuã lucernæ cuiusdã flammam, cuius meminit Cedrenus, quam quidẽ imperãte Iustiniano, Edessæ cum Christi imagine re-

*Hist. cons-
pend.*

pertã refert. Ea statim à Christo passio supra portam quandã fuerat abdita, & 500. tamẽ annorũ decursu nõ erat extincta: immo ex ea oleum in ignem proximum iniectum, Chosrois Persarum regis copias, Christiano nomini infensas, ad vnã omnes consumpsit. Quicquid sit, allatis supra rationibus adducor, vt minus mouear exemplo, quod in ora nostra Pictonica, à tribus fere annis, est in omnium oculis, puellæ Con-

folentaneæ, quæ ab eo tempore vitam etiam annum sine alimento trahere pergit.

Puella est nata quatuordecim annos; aut circiter, Iohanna Balam nomine, patre Iohanne Balam fabro ferrario, matre Laurentia Chambella, statura pro ætate iusta, moribus subrusticis, Confolento vrbe in Lemouicum & Pictonum confinio ad Vigennam oriunda, quæ cum vndecimo suæ ætatis anno febre continua, circa 13. Cal. Mart. anni 1599. esset correpta, tum grauissimis alijs symptomatis, tum assiduo imprimis vomitu per 20. dies conflictata est. Febre quoque modo remittente, obmutuit, & totos 24. dies sine voce deinceps hæsit. Reddita postea voce, quanquam delirij plena, omnium infra caput partium motus & sensus torpere & hebescere cœpit, adeo vt ipse quoque œsophagus (cibi potusque in ventriculum via) resolutus, vim suam cathelcticam amiserit, neq; hætenus persuaderi puella potuerit, vt cibum sumere velit, ne quidem pellecta familiaribus huic ætati condimentorum & fructuum fugacium illecebris: Restitutus tamen & confirmatus est artuum motus post sex ferè menses, præterquam altera coxendice, à qua adhuc subdifficilis est incessus. Sola deglutiendi impotentia remansit, vnde & summum omnium esculentorum & potulentorum

lentorum odium puella concepit. Interim ei, res mira, vniuersum abdomen sensim emarcescere & tabescere ad eò visum est, vt ab imis costis ad pubem vsque nihil pristini aqualiculi superfuerit. Sola ibi nunc à sterno pendula mucronata cartilago, non aliter quam suggrunda, quæ extra perpendiculum stillicidia eijcit, supra antiquam ventris regionem extat, à qua & notharum costarum appendicibus superna cutis non mediocrem tensionis & diuulsionis sensum patitur, ex ipso etiam puellæ conquestu. Inde omnes musculos, intestina, viscera, & reliquas ventris partes atrophica consumptas & contractas patet, vt detractas putes. Saltem solæ illarum fibræ & stamina restant, carnosæ omnis, quæ spatia earum infarcit, substantia perijt. Cæteræ corporis partes multo minus exhaustæ apparent. Nam & pectus amplum, & vbera turgidula, brachia & crura modicè torrosa, facies rotundula, sed fusca, labia rubella, lingua quidem contractior, expeditus tamen sermo, caput pilis longissimis contectum. Crescunt enim illi & pili & vngues, immo totum ipsum corpus. Nulla sui parte excrementa procedunt, non alio fæces, non vesica lotium, non vtero menstruum. Non est sua forde caput obstructum, quod vt in externa cute, sic in ipsis

sensuum organis suam integritatem testa-
 tur, neque (præter tenuem sputationem &
 nonnullas lacrymas) vllum aut auribus
 cerumen, aut naribus mucus, aut habitu su-
 dor erumpit: Quinimo vniuersa ferè cor-
 poris cutis frigida & sicca tangentibus
 apparet, vixque vlllo motu incalescit (si a-
 las & cordi vicinas partes exceperis) et-
 iam si in rem familiarem operam omnem
 conferat, obsonium è foro petat, pavimenti
 fordes euerrat, colum teneat, fusum ro-
 tet, stamina pollice ducat, atque in alijs hu-
 iusmodi ministerijs tota sit, nec vllæ sensus
 aut motus partes desint.

Ex quibus exempli raritas multis modis
 dilucet. Nam ea ætate casus hic accidit,
 qua crescebat corpus. At quæ crescunt,
 plurimo egent alimento: præterea isto ha-
 bitu gracili & frigido, vbi interiora cali-
 lidiora esse solent. Hinc ventres hyeme ca-
 lidiores pronunciauit noster Senex, vnde
 concoctio expeditior & fames intolerabi-
 lior: per exercitia præsertim, quorum nul-
 lis suæ ætati & sexui cõuenientibus parcit:
 cælo insuper & solo multum voraci. Quæ
 omnes appetendi occasiones febris illius
 continuæ superuentu deiectæ sunt, & natu-
 rales omnes functiones tãdem etiam para-
 lyseos accessu sopitæ atque interceptæ.

Atque vt à prima & præcipua exordiar,
 ventri-

lib. I. aph.
 15.

ventriculus ipse qui alioqui cibi promptuarium est & primæ coctionis officina, crudorum humorū illuue dissolutus elanguit aded, vt neque suos cibos retinere, neque alios admittere potuerit.

Vncta cadunt laxis nā pulmentaria labris. Pers.

Sic apud Hippocr. Hermocrates ardentissima febre correptus cibum semper omnem respuebat, ob ipsius facultatis extinctionem, inquit ibi Gal. cuius erant in secunda valetudine munera, indigētiam sentire, & quæ sunt sibi familiaria appetere. Huius symptomatis causam plerique rejicere malunt in pomi, ab anu quadam duos aut tres ante menses porrecti, vim maleficam, quod, eo deuorato, nauseas aliquot & animi fastidia passa sit. Sed cum præterea nihil superuenerit, quod eius sanitatem & functiones naturales apertè læserit, donec descripta febre correpta est, non video quomodo vis illa tandiu sopita fuisse credatur. Vomitu sedato, obmutuit, propter resolutionem neruorum recurrētium (quam & totius postea corporis resolutio excepit) frigidiorē & cruda pituita calore febrili, eoque etiam delirium in cerebro excitante, liquata, & in hos neruos translata: vnde suctionis sensum, immo ipsam deglutitionis vim amitti oportuit. Quæ vnicā est appetentiæ animalis abolitæ caus-

sa : Quam nec longè subsecuta est, ipsius naturalis appetentiæ priuatio, quam notaat Hip. his verbis $\gamma\epsilon\upsilon\epsilon\sigma\alpha\iota\ \delta\epsilon\ \epsilon\kappa\ \eta\delta\upsilon\nu\alpha\tau\epsilon$, si quicquid grauiissimo eius interpreti Gal. credendum est, qui symptomatis huius causam reijciit in vitium hepatis, quod cum vegetantiss & naturalis animæ principium sit, eo læsæ & auxiliarias eius facultates, attractricem, inquam, retentricem, assimilatricem, & expultricem, in quibus nutritionis vis tota versatur, concidere necesse est, & idè ipsum appetitum, qui non nisi attractione perficitur. Iecoris autem affectum in Hermocrate colligit ex eo Gal. quod cum die morbi sexto auriginosus apparuisset, nec tamen ei, vt Heraclidæ (cui idem eodem die symptoma superuenerat) per totum morbi decursum, qui fuit dierum 27. icterus aut sudore, aut bilis excretionem, seu per aluum, seu per vrinas, aut vomitum sublatus fuisset, naturalem facultatem, cuius hepar est fons, mirum in modum concidisse facile appareret. Qua affecta omnis appetitus vis adeo prostermitur, inquit Gal. vt mori, quam quicquam vel summis labris attingere præoptent agri.

1. epid.
sect. 3.

7. de loc.
aff. c. 1.

In nostra puella nec arte curata, nec natura leuata, iecur vitiosorum humorum sarcina adèd obsessum est, vt naturali eius calore admodum fracto, cum omnibus i-

mi

mi ventris partibus exaruerit & contabue-
rit, vt minimè mirum cuiquam videri de-
beat, si naturalis œconomix munia com-
pareant abolita. Huius igitur apositix, &
quæ ex hac secuta est, *anorix*, altera causa
est ista hepatis, omniumque nutritioni in-
feruentium partium tabes, vnde attracti-
one abolita perijt suctus, à quo & fames.
Cuius sententix Gal. adstipulatorem ha-
beo, qui propter hepatis imbecillitatem
non nutrirî corpus asserit, nihilominus diu
subsistere posse contendit, quandiu sc. cor
manserit illæsum. Perijt tamè Hermoc. in-
tra 27. dies, quia humorû corruptela cordis
substantiâ altius peruaserat, quam & calo-
ris febrilis infensa qualitas depulso natiuo
exhauserat. Puella nostra seruata est, quia
calore febrili extincto, natiuus relictus im-
becillus cohibitus est intra corpus adstri-
ctum, cui strigosa cutis frigida & sicca ob-
tensa est: Hic cum minimùm resoluatur,
minimùm etiam foueri necesse est, quæ
tertia est huius inappetentix causa.

5. de loc.
aff. cap. 1.

Nam quicquid id est, quod exhalat, vt
spiritus & calor innatus, reparatur & fo-
uetur aëre primùm tam inspiratione du-
cto, & per pulmonis tubulos in cor admis-
so, quam quantulacumque illa transpira-
tione (quam fermè totam suppressam ex
habitu iudico) in vniuersum corpus per

arterias recepto: Dein humore crudo & pituitoso recreatur natura illa fatiscens, qui quidem in corpore hoc puellari non potest non per ætatis & sexus conditionē vberius iam pridem succreuisse, & etiamnum parum absumptus abundare, vt ex paralyfi non satis confirmata dilucidò liquet. Hic autem temporis progressu coquitur, fitque idoneum corpori alendo nutrimentum. Nec desunt plæraque alia quæ suos habent in corpore nostro penus, inde depromēda, cū inediæ natura impatiēs, alimentorum vicem ea supplere iubebit, vt adeps, medulla, pituita: quæ singulæ corporis partes exhaustæ, è suis sedibus, tanquam è feraci promo & condo, attrahunt, & velut alterum rorem in vniuersam suam substantiam fusa concipiunt. Sic aiunt cochleas cum sitiunt aëris, atque nihil illis de cælo illiquitur, proprio succo victitare, vnde Plautus.

2. fac. na.
com. 2. de
ra. vicin.
actu.

Symmachus lib.
1. Epist.
33.

Captivis. *Quasi, cum caletur, cochlea in occulto latet,
Suo sibi succo viuunt, ros si non cadit.*

Arist. *Sic terrestres cochleæ aduersus hybernæ
frigoris iniuriam albo quodam operculo,
duro, gypsi speciem referente, suæ testæ
obtenso munitæ, solo interno redundantis
humoris fomite sustinentur, per inter-
grum semestre, sub terra, circa fruticū ra-
dices conditæ: vt & omnia ferme animalia*

hist. an. l.
8. c. 13.
Plin. hist.
na. c. 39.
l. 8.

hyemant

hyemis asperitatem varijs latibulis lenire solita, qualia angues, ranæ, muscæ, erucæ, glires, mures montani, turtures, hiru- dines, &c.

Nam serpentes omnes frigoris impa- tientes hyeme abditi in terra latent, auto- re Aristotele, à quo tametsi serpentium hi- *hist. an. l.* storiã hauerit Plinius, eius tamen men- *8. c. 15.* tem perperam detorsit in contrarium sen- sum, cum serpentium viperam solam ter- ra condi dixit: cæteras arborum aut saxo- rum cauis. Contra namque viperam fer- *hist. na. l.* mē solam per ipsam hyemem saxis, cæte- *8. c. 39.* ras terra condi verè scripsit Arist. quo tem- pore illis pro cibo somnus est.

Quin & annua fame durat viperæ, hye- mis etiã algore dempto, inquit Plin. quod *lib. cit.* nos scimus, qui hîc eas frequentes habe- mus, & phialis vitreis sine cibo inclusas annum integrum & ampliùs asseruamus. Non possumus interea hîc vnum & alte- rum Plinij lapsum super earum coitu dis- *lib. 10. c.* simulare, qui viperæ marem scribat ca- *62.* put inferere in os, quod illa abrodatur volu- ptatis dulcedine. Nam qui eas sæpe in co- ituprehendunt nostri venatores, cum vix etiam vehementiori conatu à se in- uicem disiungere possent, nobisque rem aperijssent, obseruauimus ijs recens inde diuulsis exertum mari longius pudendum,

cum protuberante & aliquot aculeis aspera glande, quam venere turgentem fœminæ vulua tam arctè complectebatur. Ei erant substricti sui testes, contra summi Naturæ genij sententiam, qui neque serpentes, neque animalium vllum pedibus carentium testes habere scribit: Addit tamé alibi [nisi intra se formare animal possit] qua clausula excipi videtur vipera, quam solam dixerat intra vterum catulos excludere, quanquam nisi ea esset mens Arist. excludere non dicerem (neque enim ex ovo, quod nullum est) sed formare. Fœtus enim est sua membrana, vt in cæteris viuiparis, inclusus. Neque vero etiam, vt idem autor putat, singulos catulos diebus singulis parit vipera viginti scilicet numero: sed vno eodemque die catulos plærumque vndecim, interdum plures, interdum pauciores parit.

4. de p.
an. c. 13.
3. hist. c. 1.
5. hist. c.
ult.

lib. 10. c.
62. hist.
natura.

hist. an.
lib. 5. cap.
ult.

Neque tandem cæteræ tarditatis impatientes perumpunt latera, occisa parente, quam saluam intra phialas illas enatis viperillis sæpe notauimus. Sed deceptus est Plinius his Aristotelis verbis, τίκτοι δὲ μικρὰ ἐχίδνα ὅν ὑμέσιν, οἱ ἀεὶ ῥήτνυνται τριτάτοι. ὀπίστε ἢ καὶ ἐσωθεν διαφραγόντα αὐτὰ ἐξέρχεται. Id est. Parit paruas viperulas: membranis obuolutas, quæ tertia die rumpuntur. Euenit interdum, vt qui in vtero sunt,

sunt,

funt, abrosis mēbranis prorumpant. Αὐτὰ
retulit ad ἔσωθεν (vt interiora matris erosa
audiret) cum ad ἐχίδνα debuisset, διαφασόν-
τα τὰς ὑμῖνας. i. viperulas suas erodentes
membranas.

Ranæ, quas semestri vita in limum re-
solui nullo cernente putat Plin. rursusque si-
vernis aquis renasci, frigore quidem sol-
uuntur, non resoluuntur, sed cauernis lit-
torum latent, non abstinentes modo, sed
& semianimes, quæ aliàs in paludibus ma-
ritimis, glaciem nunquam contrahenti-
bus, quocunque anni tempore conspi-
ciuntur: immo in ipsis in quibus latuerunt
lacunis, vere non tantum earum fœtus,
sed veteres etiam ranæ visuntur.

Muscæ hyemali frigore torpidæ in ta-
bularum rimis delitescunt, quas aut arti fi-
cialis ignis, aut ipsius tempestatis tepor
iam pridem veluti sepultas reuocat. Inte-
rea dum torpent, sibi ipsæ sufficiunt, non
tam corporis exiguitate, vt contendit Ari-
stotel. quam frigiditate. Quod enim ca-
lidum est, cibum & appetit & concoquit
cito: contra quod frigidum est, cibo carere
facilè patitur.

Ex muscarū genere Apes hoc etiam tē-
pore cessant, & in suis alueolis abstinentes
latent: argumēto est, quod sibi appositos ci-
bos non attingant, & si qua eruperit, ieiu-

lib. 9. cap. 2

De part.

an. lib. 4.

cap. 5.

Arist. l.

8. c. 14.

na spectetur ventre lucido. A Bruma ad Arcturi exortum diebus sexaginta somno alantur sine vlllo cibo, Plin.

lib. 11.

cap. 16.

Ar. lib.

4. cap. 5.

de part.

an.

Ar. hist.

lib. 5. cap.

19.

Omniū maximè Cicadarum genus est ieiunum. Satis enim ijs alimēto est humor, qui in corpore superest.

Erucis senescentibus externa cutis calum quendam contrahit, cuius quia color est aureus, Chrysalides & Aureliæ nominari solent. In hanc formam cum transierunt, nihil excipiunt, nihil excernunt.

Inter eas Bombyx, insigne Naturæ miraculum, media etiam æstate, suo conclusus cortice sericeo quadraginta minimū dies non tantum sine cibo durat: sed & suæ substantiæ plurimum in lanificium suum impendit.

Ar. lib.

3. cap. 17.

Plin. lib.

8. c. 57.

Ar. lib.

8. c. 17.

Conditi cubant Glires & non nisi somno alantur. Eorum senium finitur hyberna quiete.

Mures montani, sicut & glires, hyeme delitescunt, integrisque mensibus tam altè dormiunt, vt effossi & extracti nō excitentur, antequam in sole expositi vel ad ignē locati concaluerint: fœnum, paleas, stramenta in cauernas comportant, sed ijs à frigore tantū se tuentur.

Testudo terrestris totā hyemem in terra latet, atque graui somno pressa sine vlllo cibo traducit. Cibo omni destitutam diu

viuere

viuere quouis tempore testatur Rondel. *libr. de amphib.*
 atque etiam abscisso capite, propter frigidit
 di succi constantiam.

Chlorion seu galgulus auis tota hyeme
 delitescit, circa æstiuum tantùm solstitium
 procedit, *Ar. lib. 9. cap. 22. Pl. l. 10. cap. 29.*

Hirundines tam domesticæ, quam agre-
 stes à proximæ hyemis asperitate sibi me-
 tuentes, in finitimos montium recessus sese
 recipiunt, vbi nudæ & implumes inueni-
 untur: qua ferè facie verno adhuc tempore
 solent conspici. Quæ autem ripariæ dicun-
 tur, in ripas fluminum, lacuum, paludum,
 & in maris littora ac scopulos sese confe-
 runt, vbi plures mutuo complexu adhæ-
 rentes deprehenduntur: vnde accidit, in-
 quit Agricola, vt piscatores interdum ita
 inter se iunctas ex aquis extrahant: vt desi-
 nant nostri philologi nouas ijs colonias in
 Africam & alia transmarina loca commi-
 nisci, *Ar. lib. 8. c. 16. Pl. l. 10. cap. 24. Abeunt 12. Sept. Redeunt 26. Apr. desubter. ant.*

Turtures latere incipiunt præpingues,
 & quanquam pennas in latebra dimittunt,
 tamen pinguedinem seruant. *Ar. l. 8. cap. 16. hist.*

Forte & ex alijs plarisque auibus, quæ
 peregrinæ creduntur, diligentior quiuis re-
 rum naturalium scrutator nõ paucas adhuc
 incolas, quanquam hyeme abditas, depre-
 hendet, vt miluos, sturnos, palumbas, me-
 rulas, turdos, vespertiliones, vultures, no-

ctuas, bubones, v. pupas, &c. quas suus in-
 tus adeps fouet & sustinet, corporis inte-
 rim effluuio suppresso. Adipem enim per
 inedias calori natiuo alimentum suggere-
 re autor Gal. 4. de vsu part. medullam 11.
 pituitam com. 2. de rat. vict. acut. Vnde
 queas tibi scrupulum ex Hipp. lectione
 iniectum eximere, qui homines vix vltra
 septimum diem sine cibo transigere con-
 tendit, quem licet superauerint, nihilomi-
 nus emori, quia etiam si verum est, & in
 nostra puella clarum, quod ait ille, ieiunum
 intestinum per id temporis adeo coartari,
 vt nihil omnino deinceps possit admit-
 tere: tamē ex hac adstrictione & obstructi-
 one tam subitam mortem arcessere non
 est omni ex parte necesse. Quinimo Scy-
 thas ferunt, si quibus de causis inedia lon-
 gius toleranda sit, ventrē latioribus fascijs
 cohibere, quo fames illos pauco aut nullo
 relicto inani spatio minus attingat. Ipsam
 quinetiam Spirensē puellam, quæ trien-
 nalis inediæ famā percrebuit, humore su-
 peruacuo consumpto, ad ciborum vsum,
 quasi postliminio, rediisse tradunt scripto-
 res, à liquidioribus, vt credibile est, initio
 facto, siquidem vera sunt, quæ ab illis scri-
 ptis mandata sunt, ac non potius nimis cre-
 dulam eorum fidem mater, vt audio, fefel-
 lit: quam etiam mihi suspectam facit mu-

lib. de
 carnis.

Cus, quem ipsam abundè per nares emungere solitam scribunt, suæ in auribus fordes, suæ oculis largiores lacrymæ, quæ aliquo cibo, quanquam forte non solido, vires eius collabentes sæpe fultas satis euincunt, à quo excrementa hæc vi naturæ secreta in sua organa sint amandata.

NEc tamen hæc infirmant paradoxum à L. Iouberto in prima decade secundo loco positum, vbi inter clara diuina abstinentiæ exempla, illustrem Spirensis huius puellæ historiam veluti pro hypothesis ponit & exponit. Nam præter innumeras alias eiusdem argumenti obseruationes, quas citat, plurimum grauisimorum testium fide comprobatas, celebres habemus tum antiquorum, tum recentiorum seculorum experimentis notissimas. Herum Pamphilium autor est diuinus Plato *10. polit.* decem integros dies inter exanima caesorum corpora iacuisse, biduóque postquam inde sublatus esset, vt rogo imponeretur, viuere compertum. Neque verò septimo utique die homini letalem esse inediam profitetur Plinius. Nam durasse plærosque & vltra vndecimũ certum est, inquit. *54. lib. II.* Grauisimum abstinentiæ præceptorem Pythagoram testatur ex Dicearcho Diog. Laert. *ἀστροφ* quadraginta totos dies durasse; cuius etiã ex doctrina Apollonius Tya-

lib. 7. cap.
18.

neus assuetudine longa diutinam ferre in-
nediam didicit. Scire se asserit Plin. victam
voluntate sitim: equitemque Romanum
Iulium Viatorè è Vocontiorum gente fœ-
derata, in pupillaribus annis aquæ subter-
cutem fusæ morbo prohibitum humore à
medicis, naturam fecisse consuetudine, at-
que in senectâ caruisse potu. Idem & in il-
lustrissimo Marchione Pisano, viro ea
prudencia conspicuo, qua grauissimis in
negotijs Rex ipse felicissimè sæpius vsus
est, nuper omnis mirata est Gallia. De fre-
quenti & integra P. Alcantaræ monachi
Hispan. abstinentia, eaque in octo & am-
plius dies per singulos menses sponte por-
recta, mira referunt recens editi quamplu-
rimi, piarum præceptionũ libri. Celeber-
rima omnium est historia Catharinæ cu-
iusdam in Colberbergensi solo sine vlllo
cibo & potu integrum septennium tradu-
xisse cõperta. Ea iussu Illust. Ioan. Casimiri
comitis Palatini, ab Henrico Smetio (nũc
professore Heidelbergensi) & Ioan. Iac.
Theod. medicis, 24. Nou. 1584. diligenter
obseruata, adhibitis etiam postea quatuor
matronis, quæ ab eius latere ne quidem
noctu discederent, facilè ita se habere rem
vnicuique persuasit. Post triennium histo-
ria hæc Gallicè tralata est, Francofurti a-
pud Ioan. Vvechelum excusa, anno 1587.

& in

& in appendice monitus lector, puellam adhuc in hac abſtinentia perſeuerare ſine cibo, potu, ſomno, excrementis.

Rationibus nititur in ſuper Iou. a deo neceſſariis, vt nemini vnquam re obſcuram fore haecenus crediderim, poſtquam praefertim amica doctiſſimi Valleriole in-terpellatione tantus vir ab hac fide dimoueri non potuit. Argumentum tamen hoc tractanti, dum librariam officinam aliud agens perluſtro, occurrit libellus in ipſo limine praeferens, Fieri non poſſe vt quis ſine cibo plures dies & annos tranſigat. Eū illico, quia à docto medico & populari noſtro I. Harueto conſcriptus eſt, deuoro & auidius perlego. Poſtquam verò incidi in eum locum, vbi negligentiae arguit tot illuſtrium exemplorum autores, quos ie-
iunium tandiu creditum ſpecie aliqua fal-
lere potuiſſe ait, ſatisfaciendum ei hac in
parte exiſtimaui, & priuato Cōſolentanae
noſtrae puellae nomine ſpondendum, etiā ſi
per tot meſes & annos ſingulos eius mo-
tus obſeruare mihi non licuerit, videri ta-
men nihilominus verum quod de ea cir-
cūfertur, & quod hac ſcheda propono fere
triennale ieuniū, nec aliter iis perſuaſum
fore, qui nudam eam vt nos, conſpexerint,
niſi mutata ab illa quam Iul. ſuperiore vi-
di: Nunc enim aliquanto carnoſior narra-

pag. 74.

tur: neque tamen vllius alimenti accessu, quod potuerit deprehendi. Adde quod & nobilissimorum virorum, qui eam in domibus suis, alius per trium, alius per quatuor hebdomadarum spatium inter vxores & filias suas asseruarunt, fide satis id vnicuique constare debet. Si quis propriis oculis fidere malit, non repugno, ne quidem ipsa puella. Vtinam idem licuisset: Iouberto, qui si tot rationum momentis oculorum fidem addidisset, nunc fortasse I. Haruetum aduersarium non haberet. At cum hic iam pugnet contra sensus,

Zucr.

Qui nisi sint veri, ratio quoq; falsa sit omnis:
Iouberti demonstrationes adstruere difficile fortasse non erit. Firmissimis enim fultæ sunt illæ principiis ex ipsis summi naturæ Dictatoris oraculis deprōptæ. Profitetur Aristot. omnium animatiū genus calorem quendam naturalem insitum habere, qui cum anima ipsa adeo arcto vinculo connexa est, vt vbi vnum insit, alterū etiam inesse necesse sit: Animalia dum viuunt calere, eadem morientia, & cum vita functa sunt, refrigerescere. Inest, inquit alibi, in semine omnium, quod facit vt fecunda sint, videlicet quod Calor vocatur. Et infra. Gignuntur in terra & in aquis animalia & plantæ, quia in terra inest humor, in humore spiritus: In vniuerso autē

*libr. de
vita &
mort. &
resp.*

*lib. 2. de
gen. an.
cap. 3.*

*lib. 3. de
gen. an. c.
II.*

calor

calor animalis, vt quodammodo omnia anima plena sint. Itaque calore omnia confici, omnes functiones perfici autor est, quæ & noster Gal. aut facultatum esse substantiam, aut saltem primum & maximè necessarium ipsarum instrumentum esse passim docet. Non est igitur quod absurdum putet Haruetus à Iuberto post Philosophum dictum, vitam vno calore contineri. Cùm enim vita sit permāsio & mora animæ cum calido ex Arist. nobis in hac rerum caligine positis illustrius præsentis vitæ indicium capere non licet, quam ex eius functionibus, quarum omnium calor velut primarium & immediatum animæ instrumentum autor & effector est. Nec ineptè Ioubertus contrariorum contraria consequentia esse ratus vitam calore finit, postquam eiusdem caloris extinctione mortem Arist. designarat. Nam & noster Gal. qui mortem tunc homini contingere putat, cum calor sæpe agendo refractus, præ idonei pabuli penuria, fatiscit, & qualitatum elementarium nobis innata temperies soluta in vnus imperium transijt, tacitè indicat vitæ curriculum tandiu retineri, quandiu calor natiuus humido primigenio abundè perfundetur, & qualitates elementares in suo æquabili concentu & harmonia, quam temperiem vocant,

libr. 2. ad
Glauc.
lib. 4. de
usu par.

pag. 14.

libr. de
resp.

pag. 13.

1. de sens.
tu.

pag. 14. conuenient. Neque propterea duabus istis
causis calore & temperie finienda erat
vita, quãdoquidem à proxima semper du-
cenda finitio est. At calor proximum est a-
nimæ instrumentum: Temperies caloris
ipſius innati, qui eam ad varias actiones
accommodat. Ergo causalis hæc definitio
à prima & potissima vitæ causa ritè petita
est. Essentialem ex Aristot. supra addu-
ximus.

pag. 16. Aliter tamen Haruetus, qui hominis vi-
tam definit actionem animæ rationalis in
humano corpore productam. Non satis
cautè. Primùm enim vita non est actio a-
nimæ, alioqui anima viueret, non corpus:
sed est mansio, vt dictum, vel vnio animæ
cum corpore, vt Arist. alibi, à qua deinde
actio proficiscitur. Adde quod, cum vitæ a-
ctiones sint, intelligere, sentire, moueri,
nutriri, si vita est actio, actionis erit actio,
quod est absurdum. Denique si animæ ra-
tionalis, qua rationalis, ratione & intelle-
ctu solo, non etiam sensu aliquo naturali,
partes ad sui nutritionem, ad alterius ge-
nerationem, & alias eiusmodi vitæ actio-
nes impellentur. Fortasse cum definitione
suam aliunde hauriret Haruetus, legit a-
ctum, quem conuertit actionem. At actus
entelecheia est, non autem ἐργον. Atque ita
rectè definiretur vita, vt esset actus animæ

8. me-
taph.

in corpore. i. vis eius per vnionem vtriusque. Ex quibus perspicuum fit, nostro potius innato calori, vt animæ organo, quam rationi ipsi, vitam vniuersim acceptā referendam esse: Ita tamen vt calor is humido primigenio perpetuè inhæreat, quod licet indies ab eo absumatur, prouida tamen natura alium ex assumptis alimentis humorem in deperditi locum subrogat, vt prius annotatum. At ex ijsdem alimentis alium insuper vsum accedere putat Haruetus, spiritibus, inquit, reficiendis *pag. 18.* & instaurandis, quem omisit Ioub. quasi humoris primigenij nomine humorè modò syncerum, non etiam spiritus ipsos censeamus, quibus & calore natio perfusum istud semper humidum intelligimus. Spiritus vero cibo & potu refici quis negat? Parergos igitur multa hîc affuta. Et verò paradoxos, quod proponit contra Hippocratis aphor. 14. lib. 1. pluri alimento eum *pag. 29.* egere, cui languidior est calor, quod probat exemplo viri quadragenarij, qui, inquit, plus cibi assumit, quam vllus ab altero aut tertio die natus puer, cui tamē plurimum inest huius caloris, ex ipso Hippocrate. Infirmum, meo iudicio, si cætera cõponas & organa conferas, argumentum. Nā ne in verbo [pueri] vlla cavillatio sublit, *παιδια* voco, Græcorum more, pueros

omnes vsque ad 14. ann. Hos pro ventri-
culi captu plus alimenti assumere aio, quã
na desunt ^{tas} constantis ætatis viros, tum
propter coctricis facultatis robur, (vnde
celerrima ciborum cõfectio) tum propter
frequentes exercitationes, inter quas plu-
rimum eorum substantiæ per cutis poros
effluit, vt taceam ex Hippo. allatam dupli-
cem ciborum necessitatem alendi augen-
dique corporis. Coctricis autem facultatis
robur à temperie quidem pendet, sed pro-
mota & excitata à calore natiuo, qui etiã
aliam alimoniam priorẽ confecta per se
non insinuat, vt obiicit Haru. quia tamen
vbi priorem illam exhaustit, penuriæ qui-
dam sensus in ore ventriculi exoritur, qui
fames dicitur, ad calorem velut agens præ-
cipuum refert Ioub. assumendorum ali-
mentorum quãtitatem, cuius certa sit nor-
ma fames seu appetentia. Spectatur feren-
dæ inediæ facilitas in non appetendo, ait
Gal. nihilque inde noxæ capiendo. Quod
hîc adfert Haru. conualescentes à morbo
bene appetere, neque tamen iis pro ratio-
ne appetitus cibos offerri, sed dum consu-
litur virium reparationi, consulendum &
infirmiati caloris naturalis, qui non ob-
ruendus, sed fouendus: Id fit, quia sua or-
ganis temperies nondum omnino reddi-
ta, & facultates naturales adhuc à morbo
imbe-

pag. 33.

Com.
I. aph. 13.
pag. 33.

imbecillæ largiùs assumpta coquere non possunt. Atenim de sanorum fame suam instituit Ioub. demonstrationem, non ægrotorum aut neutrorum. Vnde colligit senes, quia non multùm appetunt, nec multo cibo indigere, præsertim cum frigidum sit eorum corpus, quod non cõcedit Haru. *pag. 43.* qui omnem mixtorũ actionem ab ea, quæ in elementorum concursu vicit, qualitate proficisci ait: At in corpore viuente calorem cæteras superare, à quo actio omnis, non à frigore, expectanda. Propositionem in mixtis inanimatis, & quæ simplices elementorum formas pro suis principiis agnoscunt, cū Philosophis admitto lubens. At in animatis, quæ nobiliorem habet formam, qua ignobiliores illæ, velut trigonũ in tetragono, continentur, non ita facilè. Agnoscunt enim pro functionum suarum principio naturam illam maximè propriè dictam, animam, inquam, entelecheiam scilicet corporis Phisici, organici, potentia viuentis. Quod autem assumit Haru. in corpore viuente calorem cæteras qualitates elementares superare, ne id quidem recipio, nisi calorem eum, qui per corpus diffusus omnia regit & moderatur, quo viuente vitam, quo abeunte mortem irruere diximus, intelligat (vt videtur ex Arist.) qui non frigidum tâtum, humidum, & siccum

elementare, sed ipsum quoque calidum elementare, ipse cœlestis, superat & sibi mancipat. Nam si elementaris calidi dominium audiat, vt sequitur ex syllogismo, obijciam salamandram, quæ in mistione sua temperamentum ita frigidum sortita est, vt ignem tactum extinguat, non alio modo, quam glacies: viuit tamé, non à mistionis calore, qui cum depressus sit, non potest frigoris superare vires. Ergo à cœlesti illo, quo viuunt etiam serpentes, quas temperamento frigidas nemo nescit. Quod ergo dictum est senum frigus dissuadere ciborum copiam, ita capere debet Haruetus, nullum in humano corpore frigus dominari, immo ne vllum quidem actu esse: Sed Hippocr. $\psi\upsilon\chi\omicron\upsilon\delta\omicron\nu$ Galeno & omnibus medicis esse $\omicron\lambda\iota\gamma\omicron\nu$ $\theta\epsilon\rho\mu\omicron\nu$ comparatè vt distinguunt vulgo. Itaque minorem & imbecilliozem eorum calorem paucis egere succendiculis, vt exigua lucernæ flamma exigua olei affusione fouetur, multa extinguitur.

Com. 1.
aph. 14.

Hactenus de agente, id est calore, cuius ex copia aut paucitate, copioso aut paucissimo alimento corpora indigere pro Iouberto defendimus. Nunc ad patientis, id est humoris calori illi, subiecti vice, substernendi naturam accingamur.

Ex omnium Medicorum consensu calorem

Iorem vitæ primarium autorem constitui-
 mus, atque hunc functiones suas exerere
 non posse diximus absque idoneo fomite,
 qui quidē humor est primigenius, in ipsis
 generationis nostræ primordiis, semine &
 menstruo sanguine abundē cum suo calo-
 re congestus, sed qui ætatis decursu valde
 deteritur & deperditur, perpetuaque ca-
 loris sui deflagratione in nostram perni-
 ciam conficitur, quam vt remoremur, vt
 lucernæ oleum, sic calori pabulum obiici-
 mus, alimentum, inquam, quod prius illud
 humidum instauret, & à tanto incendio
 vindicet. Quod si quis in corpore humor
 superans sit, quem partes cōficere non po-
 tuerint (Gal. vocat *ἀειπλὸν ὑπολειπόμενον*, *In lib. 5.*
 schola excrementum utile) qualis in of- *aph. 39.*
 fium, inquit, cauernulis & inanitatibus est
 reliquus, qualis spumosa in pulmone hu-
 miditas, in articulis viscidus & glutinosus
 humor, in testibus & parastatis semen, in
 lingua saliuæ, in mammis lac: Is alimenti
 vicem supplet & natiuo calori pro fomen-
 to est & succendiculo, vt latè Ioub. suo pa-
 radoxo, & nos supra. Itaq; quandiu in cor-
 pore superest is humor, cibo & potu cor-
 pus non eget: Nutritur tamen interea &
 viuit. Quod simili contentione negat Haru.
 & singulas fere huius demonstracionis pe-
 riodos repellit. Nos relictis leuioribus,

pag. 47.

quibus aut ipse, sibi facta & ficta interdum obiectio, respondet, aut quiuis, vel in medicina tyro, satisfaciat, grauiora rationum momenta excutiemus: quanquam leuiusculum errorem tolerare nō possumus. In propositionis huius initio imponit Ioubercto, à quo scriptum erat: non solūm caloris paucitatem cōferre ad faciliorem abstinentiam, verumetiam humoris superflui, & qui natium calorem oēcupet, abūdantiam. Ita vero accepit Gallico suo sensu Haruetus, quasi diceret Ioub. Solū paucum calorem non tantūm conferre ad faciliorem abstinentiam, verumetiam ad humoris superflui, & qui natium calorem occupet, abundantiam. Hinc propositionem sequentem elicit. Solum paucum calorem causam esse abundantie humoris superflui: quam tanquam à nostro Antecessore scriptam impugnat. Quam rectè iudicet lector. Magnum verò munus atque onus esse putat ille, suscipere & profiteri demonstrandum, aliquando nobis alimenti vice esse excrementum, eundem cum eo vsum habere, & quod caloris vi deperit, refarcire posse. Certè excrementorum nomina est & eadem ratio. Alia enim sunt cōtra naturam, & profus inutilia, nobisque dissimilia: Ided assimilari nunquam possunt. Ea propriè *ἀετρίσματα* dicuntur, vti

fæces;

faeces, lotium, sudor, &c. Alia sunt secundum naturam, alicui corporis parti utilia, quantitate sola excrementa, eaque non totius corporis, sed tantum alicuius partis respectu: Sic chylus, satiato ventriculo, tanquam superuacaneum onus & excrementum in intestina reijcitur. Attractus ab hepate, qui ventriculi fuit excrementum, fit hepatis alimentum. In hoc dum ex chylo fit sanguis, lien & bilis folliculus utramque bilem, iecoris excrementa, tanquam sibi familiare alimentum attrahunt, cuius convenienti sibi parte recreati, reliquum tanquam iam inutile excrementum, quod deinceps nullam particulam delectare possit, deturbant. Ille quidem per vas breue in ventriculi fundum, aliquando & per hemorrhoidas, atque hinc in intestina. Hic per poron cholidocum, in duodenum & reliqua. Qua demonstratione conficiebat Gal. utramque illam sanguinis partem, crassam quidem & terrenam, quam lien attrahit, & tenuissimam leui assatione in flavam bilem conuersam, quam bilis vesicula, secundum naturam esse, & usum aliquem naturae conferre, quod illis propria vasa essent dicata, quibus exciperentur: Bilis autem variis speciebus, & quae ab illis praestitione defecissent, omnibusque feri generibus, quod inutilia essent & praeter

2. de fac.
 nat.

pag. 60.

naturam, nulla. Vni pituitæ, quanquam vtili, nullum tamen peculiare conceptaculum concessum, sed eam cum sanguine in venas assumptam, vbi coquatur, & alendo corpori fiat idonea. Obijcit Haru. pituitam hanc non esse excrementitiam, sed naturalem, & alimentariam, quippe quartum totius sanguinis humorem. Respondeo ex aliorum excrementitiorum humorum collatione facilè apparere, Galeni locum de excrementitia pituita audiendum. Ita enim hæc omnia excrementa comparat. Tanquam, inquit, ex bilis generibus aliud vtile, naturaleque in animalibus est, aliud inutile ac præter naturam: sic pituitæ quod dulce est, id salutare est animanti & naturale: quod acidum salsumque, præter naturam. Præterea cum in omni coctione excrementum aliquod ab alimento feceratur, quod erit pituitæ alimentariæ excrementum, vt melancholico succo suum est, bilioso suum? Non quod in stomacho & intestinis stabulatur. Nondum enim attingit hepar, istius coctionis officinam. Postremo nullum peculiare instrumentum dicitur adeptæ pituita, quia si aliquando per inedias sanguinis penuria futura sit, in eum conuersa partibus in alimētum cessura est. At naturalis pituita non potestate & per inedias tātūm, sed actu frigidas & humidas

midas partes, vt cerebrum, glandulas, &c. assiduè fouet & nutrit. Excrementitia igitur est, sed utilis, quam eo loco Gal. in corpore manentem alterari posse ait. Nec diffitetur ille ad primum prognost. vbi eam vocat, non vt hîc, semicoctum alimētum, sed excrementum semicocti alimēti: Quo referta corpora non modo *μονοσιτίω* semel in die tantum edere, sed etiam *ἀσιτίω* in ediam facilius præter consuetudinem ferre asserit Hippocr.

2. de ac.
diat.
pag. 54.

Duo obijcit Haru. I. hydrope anasarca (Latini intercutem dicunt) affectis omnes corporis partes pituita turgere, eos tamen, nisi cibus subinde reficiantur, moribundos in horas videri.

At vero non quælibet pituita corpori alendo idonea est, sed dulcis tantum. Illa autem salsa est, vtpote quæ computruit intercepta, vnde Galen. liuida dicitur, quæ

Com. 7.
aph. 29.

propter quosdam alios humores admixtos, non modò verum exactumque colorem, vt vult ibi Gal. sed etiam temperiem mutauit, ita vt eam sæpius *ὕδατος* quam *φλέ-*

ματος nomine apud Hipp. & Gal. audias. 6. aph.

Hinc aquosus languor Sereno, & aquo-

14. &

sus albo corpore languor, Horatio. Qua

sect. 2.

solutione satis etiam fit obiectioni, quam

aph. 482.

postea mouet de agrorum excrementis,

coac.

quæ, inquit, si alunt per morbi decursum,

lib. 2. od.

cur, eis consumptis, non cessat morbus?

pag. 66.

Qui si cessat, cur ita concidunt omnes cor-
 poris partes? At, bone vir, ea excrementa
 omnino contra naturam sunt, purumque
 se ab iis postulat animalis corpus, vt Gal.
 de sero ait. Magis vrget quod paulò ante
 contendit, non rectè colligi à Ioub. vt si pi-
 tuita plenus ventriculus non appetit, ne-
 que singulæ corporis partes eadem refer-
 tæ appetant. Is enim de quo hîc agitur vē-
 triculi appetitus animalis est, inquit, qui
 cum cæteris partibus non sit concessus, si-
 militer se ad eas habere non potest pituita
 illa, neque similiter eas afficere. Respon-
 deo duplicem inesse ventriculo appetitū,
 Animalem & naturalē: Ille molestia quæ-
 dam est & dolor oris ventriculi ex suctio-
 ne compressionēue natus, quo irritatum
 animal cibum quærit: Hic autem vis quæ-
 dam est à natura omnibus corporis parti-
 bus insita, deficientis ac sibi conuenientis
 semper appetens. Ille assumpti cibi vapo-
 re, tenuique substantia sedatur: Hic sola
 adiectione & assimilatione. Animalis soli
 ventriculo peculiaris est: Naturalis ven-
 triculo communis cum omnibus aliis par-
 tibus, à quibus tamen ad illius os superius
 delatus appetitum animale excitat, quo
 veluti stimulo ad cibos sumendos excita-
 mur. Dum ergo crudus & pituitosus hu-
 mor in ventriculo moratur, vi eius insita

coqui-

2. de nat.
fac.

pag. 54.

coquit
 eius pe
 corpus
 Sic ex
 os non
 more v
 sibi fin
 hic ap
 miter
 Atq
 quibus
 fuisse
 quibus
 planta
 tos so
 degeret
 mentur
 animal
 crocod
 piorum
 Hartu
 quod in
 turum
 testis,
 mem re
 lem ref
 rumen
 quare
 fionde
 mico

coquitur & elaboratur: Conuenientiore
 eius partem sibi tunicæ, quæ ventriculi
 corpus cõstituunt, apponunt & assimilant.
 Sic expleto naturali appetitu, ventriculi
 os non sollicitabit animalis. Si eodem hu-
 more vniuersum corpus plenum sit, eum
 sibi singulæ partes, quibus est communis
 hic appetitus, & communis ἐνώτερος vis, si-
 militer apponent & assimilabunt.

Atque hæc quidem sunt argumenta,
 quibus doctissimus Ioub. suam sententiam
 suffulserat, hæctenus meo iudicio integra,
 quibus addita erant exempla plæraque tū
 plantarum, tum animalium, quæ non mul-
 tos solum dies, sed etiam annos sine cibo
 degerent, vt ex plantis cæpe, allium, fru-
 mentum & omnia semperviui genera: ex
 animalibus serpentes, lacerti, glires, vrsi,
 crocodili, chamæleontes. Quorum exem-
 plorum vim euertere & infirmare conatur
 Haruetus ostensa ratione dissimilitudinis, *pag. 70.*
 quod inter brutorum, multò magis plan-
 tarum, atque hominis vitam plurimùm in-
 terfit, cum hæc principium suum ad ani-
 mam rationalem, illa suum ad irrationa-
 lem referat: cùm calor insuper, earum in-
 strumentum, homini multò nobilior in-
 sit quam bruto, & bruto quam plantæ. Re-
 spondeo exemplorum istorum similitudi-
 nem conuenire in eo vitæ genere, de quo

cap. 5.

pag. 78.

com. 3.
aph. 20.lib. 2. de
gener. a-
nim. c. 3.

hîc quæritur, nutriendi videlicet & alendi
corporis facultate, quæ in omnibus tam a-
nimalibus, quam plantis æque inest, ait
Arist. 2. de generat. anim. Conuenire præter-
rea in causæ specie, crudo scil. & pituitoso
humore, quo ea corpora similiter infartæ
intelliguntur. At tantam pituitæ copiam
quis ferat, inquit Haru. in præcordijs sine
cordis palmo, cardiogmo, colicis & nephriti-
cicis doloribus: in capite sine apoplexia?
Respondeo humorem hunc crudiores in
ijs corporibus concoqui, non corrumpi. I-
taque cum secundum naturam sit, affectus
contra naturam, morbos inquam, creare
non potest. Obiiciet solam pituitæ copiam
apoplexiam inferre. Sed proprium est ce-
rebrî excrementum, quod non nisi impel-
lente spiritu, aut vapore in illius ventri-
culos irrumperet solet. At languidiores sũt
in his naturis spiritus, quam vt tantum im-
petum facere queant. Etsi ipsa alioqui cor-
poris exercitatio est saluberrima, inquit
Gal. tamen si pituita plenum hominem
aut bile alterutra, aut etiam sanguine ipso
exercere volueris, ei epilepsiam, aut apo-
plexiã tali exercitatione cõtraxeris. Quod
& à plantarum & à brutorum animalium
vita nostram differre ait, eiusque principium,
animam scz humanam cæteras lomi-
gè anteire, quis negat? quam etiam Arist.
solam

solam diuinam esse & extrinsecus accede-
 re credidit. Sed quia plantarum vegetan-
 tem vim, belluarum sentientem includit,
 dicitur corpus nostrum nutriri vt planta,
 sentire vt animal, ratiocinari vt homo.
 Quinimò principio vitam stirpis viuere
 autor est idem Arist. solamq; tunc animã
 habere vegetantẽ. Dein tẽpore procedẽte
 subire sentientẽ: tandẽ accedere intelligẽ-
 tem, quæ omnes secũ perfectiones afferat.
 Non enim simul & animal fieri & hominẽ,
 nec animal & equum: quanquam hæc sen-
 tẽtia Christiano Philosopho non ita digna.
 Eset enim primum beta aut lactuca: De-
 inde canis, aut equus, aut quid huiusmodi:
 Tandem Cæsar aut Cato. Sed vrget Haru.
 atque ex Hippocr. probat veteres homini pag. 71.
 propriam victus rationem quæsituros non
 fuisse, si idem cibus & potus hominibus & de prisca
medic.
 brutis animantibus satis fuisset: Priscis ta-
 men temporibus, quod omisit, idem Hip-
 pocr. subijcit, homines iisdem atque cate-
 ra animantia esse vsos alimentis, ante
Impia quam casis gens est epulata iuencis;
 cum nondum frugibus inuentis glande ve-
 scabantur,
Contentique cibus nullo cogente creatis,
Arboreos fœtus, montanaque fraga legebãt:
 quibus summus etiam creator hominem
 & cuncta animantia vesci statim à mundi Gen. 3.

ortu iussit. Quid igitur sibi voluit Hippocra-
 veteres scilicet consuluisse infirmitati ca-
 loris nostri natiui, qui aliquando crudio-
 res cibos conficere non potest, præparatis
 & arte emendatis magis fouetur & refici-
 tur: qua ratione humana valetudo minus
 periclitatur: Alioqui & cicutam, vt stur-
 nus, & elleborum, vt coturnices, innoxie
 si assueuerit, assumet:

*Martia- Profecit polo Mithridates saepe veneno,
 lis. Toxica ne possent seua nocere sibi.*

Sic Atheniensis anus à Gal. celebrata, cii-
 cutam: Thrasias rizotomos à Theophras-
 to, elleborum: Puella à rege Indorum ad
 Alexandrum missa napellum, sine noxa
 diu omnes sumpserunt. Sed iis intactis, a
 non multa alia nobis ad vitam necessaria
 optima patens Terra è suo sinu promit? Et
 certè vt nos nascentes excepit, sic natos au-
 lit, semelque editos sustinet semper, beni-
 gna, mitis, indulgens, vsusque mortaliu-
 semper ancilla: quæ culta, quot omnis gee-
 neris alimenta profert? quot sponte furni
 dit? quos odores, saporesque? quos succos
 quos tactus? quos colores? Et in animalia
 adhuc sæuire, cum hæc diligentiùs attendi-
 mus, esse necesse putamus? ea carcere coe-
 cere quibus Natura cœlû assignauit? Quia
 puras & sine animalibus cœnas cû Pytha-
 gora lautioribus popinis anteponimus?

Vetere

Vetus illa ætas, cui fecimus aurea nomen, Ouid.
Fœtibus arboreis, & quas humus educat herbis
Fortunata fuit, nec polluit ora cruore.

Quæsitus ab Imper. Domitiano Tyaneus *Philos.*
 Philosophus, cur communem vitæ ratio- *in vita*
 nem, quæ frequenti carniùm esu & vsu *Apollonis.*
 constabat, non obseruaret, sed terra tantū
 genitis radicibus, fructibus & cæt. vitam
 toleraret, respondit: Innoxium esse & salu-
 bre quicquid nobis terra germinat: nec a-
 litem Phasiacis petendam campis, aut at-
 tagenem Ionicis, quibus iucundior est vel
 Horatiano rustico teste

---lecta de pinguisimis

Oliua ramis arborum,

Aut herba lapathi prata amanti, & graui

Malua salubres corpori.

Pergit Haru. in citatis exemplis refutan-
 dis, falsa esse omnia quæ de serpentibus, *pag. 57.*
 gliribus, &c. circumferuntur. Nam & ser- *68. 69.*
 penti in speluncis hyeme delitescenti ter-
 ram pro alimento esse, glires & vrsos Au-
 tumno cibos condere, quibus vt formicæ,
 hyeme viuant: Chamæleontem muscas de-
 uorare: Crocodilum aquis diremptum diu
 viuere non posse ex Aristotele.

Serpentem sola terra nutriri, tum phi- *2. de gen.*
 losophi ratio dissuadet, quæ nullū mixtum
 nutriri posse vno & simplici elemento as-
 serit, tum rerum euentus. Nam *pisces vñ*

sepe minutos Magnu comest, sic à grandiori-
bus viperis, aspidibus & cat. minores de-
uoratos, prætereà & bufones, sæpe noctau-
mus. Quam diutissimè verò sine cibo vi-
uere posse ex iis demonstrat Aristot. quos
pharmacotribes alunt, de quibus antea.
Quod dictum est serpenti Gen. 3. Terram
comedes cunctis diebus vitæ tuæ, non an-
guium nostrorum genus tãgit, sed antiquũ
humani generis hostem, cuius mâcipia ter-
ram comedent, i. terrena tantũ sapient;

D. Au-
gust. super
Gen.

vt exponunt Theol.

3. hist. ca.
27.
pag. 68.

lib. 5. aph.
27.

Glires non tantũ in terræ specubus,
 sed & in cauis arboribus hyeme latere, per
 idque tempus somno pinguescere scribit
 Philosop. Conditis ibi cibis vesci opinat-
 tur Haru. & aduersus Arist. mouetur haec
 ratione, quod somnus ieiuno ventriculo
 corpus euacuet, præ calore semper humi-
 dum depascente: cui aduersatur aph. Hip-
 pocr. Quibus noctu bibendi est auiditas
 iis admodum sitientibus obdormiscere bo-
 num est. Nam somnus omnium iucun-
 dissimè humectat corpus, non quidem om-
 ninò vacuum & siccum, sed cibo aut
 crudo succo refertum, naturali facultate
 per id temporis, in cibi crudorumque hui-
 morum concoctionem validiùs incum-
 bente. Quis igitur dubitet segne animam
 & crudis humoribus plenum per somnum

impia-

impinguescere? Somno concoquere corpulentia, quam firmitati utilius, inquit Plinius:

Dormitis nimium glires, vitulique marini

Nil mirum, si vos crassa Minerva premit.

Propter indulgentiorem vitam animalia hyeme in cavernis delitescunt obesa ceteris reperiuntur, & mulieres viris, ait Gal. quonia femina mare est frigidior, & plurimum domi versatur.

Ursos sui latibuli tempore nihil edere duabus de causis probat Arist. & quod neque foras prodeant, & quod capti ventre intestinoque inani videantur. Priorem conuellit Haru. quod habeant unde uiuant. At tam procero animali quot pomorum plaustris in tot dies & menses esset opus? Posteriores *αὐτοψία* probat. Narrat enim eorum intestina per inediam ita coniuere, ut adducta prope cohereant: ideoque primum exeuntes herbam quandam Aron nomine, laxandis intestinis alioqui concreta, deuorare. Primis diebus bis septenis, quibus latent, tam graui somno premi testantur Plinius & Olaus, ut ne vulneribus quidem excitari queant: Tunc mirum in modum veterno pinguescunt, suctu praefertim dextri pedis, addit Olaus, quod ita audiendum, ut post dies illos quatuordecim somno tractos assurgant in nates &

lib. II. c.

pen.

Martialis.

lis.

2. de temp.

8. hist. art.

c. 17.

lib. 8. hist.

na. c. 36

lib. 18. h.

Septem.

priores pedes fugentes vitam ducant, donec vere aduentante procedat: mares quidem præpingues, multò minus fœminæ, quòd eo tempore pepererint, non candidam informemque carnem, quam postea lambendo paulatim figurauerint, vt perperam credidit antiquitas, sed fœtum plane formatum, qualem in vrsa fœta recens dissecta inuentum testatur magnus Scaliger.

exerc. 6.

15.

exercit.

196.4.

Chamæleontem quendam ante Haru. idem Scaliger refert, cum à Ioan. Landio in vltima Syria agente emptus esset, obseruatum linguæ repentino momentaneòque iaculatu muscam, quæ in eius esset pectore, legisse. Id sane nouum est iis, qui solum animalium nec cibo nec potu ali, nec alio, quam aëris alimento existimarunt, ieiunum semper & indefectū vt loquitur Tertull. Quòd tamen aër illi pro cibo sit aliquandiu, ex eo patet, quòd & annum integrum in ediam tolerasse sæpe visus sit, auctore eodem Scal. & quòd vbi excepit hiantu auram & occlusit malas, turgēt ei venter. Sunt qui dicant obuersum ad Solē haurire radios, eosque conuersione hiantem sequi. Quid simile subolēt aurea hæc Tertulliani verba. Oscitans vescitur, follicans ruminat, de vento cibus.

Depal.

Crocodilum quatuor menses hyemis inedia semper transmittere in specu tradit:

dit Arist. & post eum Plin. Sexaginta tan- 8 hist. an.
 tum dies latere, & sine cibo durare autor cap. 15.
 Ælianus. Theatrali spectaculo Crocodilos 8. hist.
 exhibuit Symmachus vir Consularis, quos nat. c. 25.
 inedia per dies iam quinquaginta produ- libr. 6. e-
 cta macerabat. Duos etiamnum spirantes pist. 44.
 in amicorum absentium aduentum multo
 post sine cibo asseruauit, licet eos, inquit,
 cibi abstinentia longum viuere posse spõ-
 dere non videretur. Quod opponit Haru.
 ex Aristotele, Crocodilum ab aqua semo- 8. hist. c.
 tum diu viuere nõ posse, interpretationem 2.
 accipit ex eodem loco, vbi scribit, Croco-
 dilum quamuis humore gaudeat, & ita vt
 ne viuere quidem disclusus ab aquæ natura
 valeat: tamen nisi aërem inspiret interire,
 immò parere educareque in sicco solere.
 Quoniam igitur ei vita in aqua terraque
 communis, inter amphibia & ancipitis na-
 turæ animalia, ἐναμφορεῖζοντα vocat, re-
 censendum censet: alioqui sibi aduersaretur,
 qui libr. 2. eiusdem operis eum dies in cap. 10.
 terra agere, noctes in aqua scribit, teporis
 vtrumque ratione: quod de eo tempore,
 quo latere non solet, intelligendum est,
 quia frigus ita molestè patitur, vt etiam
 cælo sereno, ei in terra versandum sit, in
 aqua noctu.

His addo Indicam illam Apodem, vulgo
 Manucodiatam dictam, quam etiam, quia

primùm ex incompertis locis deciduam Mahumetani sacrificuli Paradiso missam esse Molucarum Regi olim persuaferunt, Paradisi autem incolæ nuncupant. Ei perpetua in aere vita est, nec terram vnquam nisi mortua contingit, quo tempore diu-
tissimè incorrupta seruatur. Hæc non culi-
cibus aut huiusmodi insectis alitur vt pas-
feres & hirundines (superiorem enim in-
colit aeris regionem, in qua animalia nulla
nota nobis quibus ali queat) sed aere so-
lo, aut vapore ex insulis illis Molucis aro-
maticum odorem vndecumq; spirantibus
elato. Aëre solo & puro vesci idè negat
Cardanus, quia nimis sit tenuis. Sed qui de-
dit illi aërem pro cibo, dare etiam potuit
concretionem aëream ad cibum.

*In vita
Artox.*

Nec minus miram celebrat Plutarchus
auiculam quandam Rhintacen nomine in
Persia frequentem, cui vacuum nihil supe-
rat: quinimo tota intus sumine atque adi-
pe plena est. Eam vento atque rore nutriri
refert.

*libr. 5. h.
an. cap.*

19.

*Plin. lib.
11. c. 36.*

Pyraustam maioris muscæ magnitudi-
nis animal, pennatum, quadrupes memo-
rat etiam veritatis princeps Arist. in æra-
riis Cypri fornacibus, quandiu ignis adest,
viuere: Cùm euasit longiore paulo volatu,
emori. Sustinetur igitur & fouetur frigidis-
simum animal solo caloris excessu.

Sed

Sed quid immoror diutius in his exemplis, ex quibus ad homines consequentiam trahi non posse ubique profitetur Haruet. Ipsorum igitur hominum exemplum fortassis eum mouebit. Id omni exceptione maius est, Henrico etiam tertio in Polonia agenti à principibus fide dignissimis testatum. Aderant quamplurimi Galliaë proceres, senatores, &c. Aderant & aulaë medici, inter quos D. Ioan. Piduxius primicerius noster & Decanus, non artis medicæ solùm, sed totius etiam naturalis historiaë scientia clarissimus, Illustriss. Principis Ludou. Gonzagæ Niuernensis Ducis valetudines tunc regere solitus, sed & ipsi Regi cõsiliij copiam præbere, à quo id primùm didicimus. Relatum est ab Alex. Guagnino Veronensi peditum in arce Vitebska finitima Moschouiaë præfecto, in sua Moschouiaë descriptione.

Quosdam igitur populos refert, Lucomoriam vltioris Sarmatiaë regionem incolentes, quotannis 27. mensis Nouembris die, velut hirundines & ranas, præ intenso brumali frigore mori (sive potius obrigescere) Postea redeunte vere 24. Aprilis die, eos denuð reuiuiscere. Ipsos autem hoc modo cõmercia cum Grustintzijs & Sperponomtzijs populis sibi vicinis habere. Cum iam futuram mortem sibi immine-

re sentiunt, tunc merces suas certis in locis deponunt, quas Grustintzi & Sperponomtzi, suis mercibus interim æquevalentibus eodem loco relictis, auferunt. Illi autem reuiuiscetes, illas merces, si æqua commutatione sibi placuerint, pro suis accipiunt: sin minus iustæ fuerint, à Grustintziis & Sperponomtziis suas repetant, vnde lites & bella hac de causa inter eos sæpissimè oriri dicuntur. Cæterùm per soporem illum non extinguitur innatus horum corporum (alioqui huic aëri assuetorum, gelæque, vt loquitur Alb. Crantzius, recoctorum) calor, quia is, omnibus poris, meatibus, ductibusque frigore conuiuentibus & obseratis, circa viscera colligitur, atq; hac veluti antiperistasi, seipso, in proximum ver, auctior & vegetior efficitur. Periclitaretur inter omnes corporis partes maximè cerebrum, multis iisque amplis foraminibus, narium præsertim patens, nisi dum rigere incipiunt, tenuis illis & aquea pituita è naribus stillaret, quæ (ex relato eiusdem D. Piduxij) profluens non minus congelatur, quam sputum ipsum, quod Sigism. ab Herbestein frigore concrefcere testatur, antequam terram attingat.

st. mo-
911.

Sic noua subinde descendente, subinde concrefcente ad terram vsque eodem plane modo ea pituita producitur, quo apud

nos

nos per ipsam hyemem pendula è projectis stillicidia: vnde naribus obturatis cerebrum aeris inclementiæ minus peruium & penetrabile est. Nam si quis, aduersus hanc aeris iniuriam tum pellicum amictu, tum curruum mole instructior, stiriam istam vi diuellere tentet, statim irumpente, qua data porta, in cerebrum aere frigidiore natiuus eius calor extinguitur, iacentesque æternum pereunt Lucomori. Sin tempestatis serenioris leniaura detur frui, fasa illa pituita sensim calor redit ossibus, redit suis membris vigor & sensus, idemque, qui prius inerat, functionum omnium ordo.

Totam istam exercitationem claudit Haru. sanctorum virorum Mosis, Helix, & ipsius Soteris nostri ieiunio, quod pro miraculo, inquit, non habebitur, si secundum naturam sit tam diutina inedia. Responderat Ioub. naturalem esse valetudinarijs diutinam istam inediam: Supra naturam esse in hisce viris alioqui perfectè sanis, & vt nostri loquuntur, ad pondus temperatis. Obijcit Har. citatum à Ioub. Auicennæ locum, Hoc item sanis hominibus posse contingere. Nos Iouberti sententiam ita audimus, vt nostros omnes abstinentes sustinendæ inediæ facilitatem ab aliquo contra naturam affectu cõtraxisse cre-

MUSEVM
BRITAN
NICVM

BRITISH MUSEUM
SALE DUPLICATE
1787

